

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету
від 02.09.2021 р., протокол №01

Історія української культури

(назва освітнього компоненту)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки _____ **бакалавра**
(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності _____ **014 Середня освіта**
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації _____ **014.01 українська мова і література**
(шифр і назва спеціалізації)

освітньо-професійної програми «**Середня освіта (українська мова**
(назва освітньо-професійної програми)
і література, англійська мова)»

Бердянськ, 2021

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Вікторія КОНСТАНТИНОВА, професор кафедри історії та філософії, доктор історичних наук, професор

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 17.06.2021 р., протокол №10.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Історія України» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (українська мова і література, англійська мова)» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.01 українська мова і література.

Предметом навчальної дисципліни є історичний розвиток української культури.

Міждисциплінарні зв'язки: філософія, історія України, історія зарубіжної літератури.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу «Історія української культури» – є поглиблення знань студентів щодо світоглядної культури, формування прогресивної системи ціннісних орієнтацій, ознайомлення студентів з найвідомішими надбаннями української культури, підвищення загальнокультурного рівня студентів.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія української культури» є оволодіння загальними законами розвитку культурних спільнот та формування світоглядних основ розвитку цивілізаційних процесів; засвоєння основних досягнень матеріальної та духовної культури найвідоміших цивілізацій; формування системи цінностей та культурних парадигм, заснованих на нормах загальнолюдської моралі.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких компетентностей та продемонструвати результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку</p>	<p>ПРН 04. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ПРН 05. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p>

суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	
--	--

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС / 90 годин.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Історія української культури з найдавніших часів до кінця XVIII ст.

Змістовий модуль 1. Українські землі до XIV ст.

Тема 1. Найдавніші землероби та скотарі на території України. Давні слов'яни.

Тема 2. Культура Київської держави.

Змістовий модуль 2. Культура українських земель у XV – XVIII ст.

Тема 3. Українська культура під час панування Литовського князівства, Польщі, Угорщини та інших країн.

Тема 4. Культура України у XVII – XVIII ст.

Модуль 2. Україна у XIX – на початку XX ст. Культурний аспект

Змістовий модуль 3. Культура України за часів Російської та Австрійської імперій

Тема 5. Інкорпораційна культура українських земель у складі Російської та Австрійської імперій.

Змістовий модуль 4. Культура України на початку XX ст.

Тема 6. Українська культура на початку XX ст.

тема 7. Моделі української культури 1917-1922рр.

Модуль 3. історія Української культури за часів радянзації та сучасна українська культура

Змістовий модуль 5. Культура України у складі СРСР

Тема 8. «Розстріляне відродження».

Тема 9. Здобутки української культури

Змістовий модуль 6. Культура сучасної України

Тема 10. Екранна культура.

Тема 11. Сучасна українська культура. Взаємозв'язок української культури зі світовою культурою.

3. Рекомендована література

Основна

1. XX століття. Кн. 2. / Мельник Л. Г., Демченко М. В., Верстюк В. Ф. та ін. К.: Либідь, 2008.
2. Грицак Я. Нариси з історії України : формування модерної української нації. К.: Генеза, 1997.
3. Яковенко Н. Нариси з історії України від найдавніших часів до XVIII ст. К.: Генеза, 2005.

Додаткова

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Світова та українська культура: навч. посібник. Львів : Світ, 2004. 344с.
2. Дещинський Л. Є., Денісов Я. Я., Скалецький М. П., Цубов Л. В., Барановська Н. М., Макаруч О. Г. Українська та зарубіжна культура. Видання 4-е, перероблене і доповнене : навчальний посібник. Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. 304 с.
3. Духовная культура древних обществ на территории Украины: сборник научных трудов. К. : Наукова думка, 1991. 124с.
4. История культуры древней Руси. Домонгольский период : в 2т. Т. 1 : Материальная культура (Под общ. ред. Б. Д. Грекова и М. И. Артамонова). Москва-Ленинград: Издательство АН СССР, 1951. 483с.
5. История культуры древней Руси. Домонгольский период : в 2т. Т.2: Общественный строй и духовная культура (Под общ. ред. Б. Д. Грекова и М. И. Артамонова). Москва-Ленинград: Издательство АН СССР, 1951. 546с.
6. Історія української культури (За загал. ред. І. Крип'якевича). Київ: Либідь, 1994. 656 с.
7. Історія української та зарубіжної культури: навч. посібник (Б. І. Білик, Ю. А. Горбань, Я. С. Калакура та ін. За заг. ред. С. М. Клапчука, В. Ф. Остфійчука). Київ: «Знання», КОО, 2001. 326с.
8. Кривавич Д. П., Овсійчук В. А., Черепанова С. О. Українське мистецтво : навч. посіб. : у 3 ч. / передмова проф. В. Скотного. Ч.І. Львів: Світ, 2003. 256с.
9. Культура і побут населення України : навч. посібник / В. І. Наумко, Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін. Київ: Либідь, 1993. 288с.
10. Культура України: зб. наук. пр. Спецвип. 21. *Культурологія*. Харк. Держ. акад. культури; відп. ред. В. М. Шейко. Харків: ХДАК, 2008. 242 с.
11. Культурологія : українська та зарубіжна культура: навч. посіб. /М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін.; за ред. М. М. Заковича. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2006. 567с. (Вища освіта ХХІ століття)
12. Людина і довкілля. Антологія: у 2 кн. / упоряд. В. С. Крисаченко. Київ: Заповіт, 1995. 432 с.
13. Субтельний Орест. Україна: історія. Київ: Либідь, 1993. 720 с.
14. Сущенко Л. Г. Культурологія для педагогических специальностей. Ростов-на-Дону: «Феникс», 2005. 282 с.
15. Удальцова З. В. Византийская культура. Москва: Наука, 1988. 288 с.
16. Українська художня культура: навч. посібник / за ред. Ляшенка І. Ф. Київ: Либідь, 1996. 416 с.
17. Шевнюк О. Л. Культурологія: навч. посібник. 2-ге вид., стер. Київ: Знання-Прес, 2005. 353 с. (Вища освіта ХХІ століття)
18. Шейко В. М. Богуцький Ю. П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія. Київ: Генеза, 2005. 592 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. URL: <http://www.countries.ru/library.htm>
4. URL: <http://philosophy.allru.net/pervo.html>
5. URL: <http://fictionbook.ru/>
6. URL: <http://hyperlib.libfl.ru/rubr.php?term=Культурологія>
7. URL: <http://bookz.ru/>

8. URL: http://krotov.info/spravki/help/alfabet/01_a_im.html
9. URL: <http://e-lib.info/book.php?id=1138826376&s=1>
10. URL: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/INDEX_CULTUR.php
11. URL: <http://www.infoliolib.info/subja.php?sid=50>
12. URL: <http://www.koob.ru/philosophy/>
13. URL: <http://lib.com.ua/9/0.html>
14. URL: http://lib.prometey.org/?sub_id=39
15. URL: http://lib.prometey.org/?sub_id=31
16. URL: <http://www.litportal.ru/index.html?r=208>
17. URL: <http://www.litportal.ru/genre24/>
18. URL: http://allbooks.com.ua/razdel.php?razdel_id=105&page=0
19. URL: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/index_philos.php

4. Методи навчання: лекції, семінарські заняття, самостійна підготовка, екскурсії до музеїв, підготовка розгорнутих повідомлень, виконання невеликих досліджень.

- 1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні (пояснення, розповідь, лекція, бесіда), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження), практичні (вправи, практичні роботи, дослідні роботи).
- 2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.
- 3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу.
- 4) Методи стимулювання навчальної діяльності: метод навчальної дискусії; метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

6. Система оцінювання.

Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)